

Маркіяненко Мирослава Євгенівна

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент

завідувач кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ)

Вступ. Цифрова революція, що відбулася в кінці ХХ-початку ХХІ століття ознаменувала цей період як абсолютно новий етап в історії людства - початок інформаційної епохи, а символом цієї епохи стала система об'єднаних комп'ютерних мереж - Інтернет. Одним з таких наслідків є адитивна реалізація, тобто відхід від реальності.

За проведеними вченими дослідженнями, різними видами комп'ютерної залежності страждають до 15% користувачів персональних комп'ютерів і мережі Інтернет у світі. Згідно з опитуваннями, щонайменше 4,4 мільйона підлітків тою чи іншою мірою страждають від надмірної пристрасті до комп'ютера та Інтернету. За ступенем відходу від реальності Інтернет - залежність дуже нагадує потяг до наркотиків, алкоголю або азартних ігор. Для розвитку традиційних форм залежної поведінки необхідно кілька років, то у 25% Інтернет - адиктив формування залежності від Інтернету, відбувається через 6 місяців після початку користування, у 58% — протягом наступних 6 місяців, а у 17% — через рік. Дослідження Інтернет - залежності починаються з роботи американського клінічного психолога Кімберлі Янг, яка в 1994 році розробила перший опитувальник на виявлення Інтернет - залежності. Вивчення даної проблеми продовжили Іван Голдберг, М. Гріффітс, Дж. Грохол, Дж. Сулер та ін..З кінця 1998 р. в Америці Інтернет - адикція

виявилася фактично легалізована як галузь досліджень і сфера надання людям практичної психологічної допомоги. У нашому суспільстві вивчення залежності від Інтернету і комп'ютера здійснюється з 2000 року і пов'язано, перш за все, з іменами вчених А.Е.Військунського, А.В. Котлярова, А.Ю. Єгорова, В. А. Бурової (Лоскутової), Л.Н. Юр'єв, Т. Ю. Больбот вітчизняними психологами і психіатрами. Досі йде активне вивчення даної проблеми.

Ігроманія та Інтернет - залежність виявилася дуже сильними соціально-психологічними феноменами, що вплинули на всі сфери людського життя: соціальну, економічну, технічну і наукову сфери.

Мета роботи. Отримання показників прояву особливостей людей, що схильні до прояву ігрової та комп'ютерної залежностей.

Матеріали та методи. В дослідженні використовувалися наступні методики: Кімберлі Янг на Інтернет - залежність (англ. "Internet Addiction Test(IAT)) в адаптації Лоскутової В.А. , Шкалою Інтернет - залежності Анастасії Жичкіної та Опитувальником структури темпераменту В. М. Русалов (ОСТ));

Результати та обговорення.

Вибірку склали 20 осіб, з них 10 чоловічої та 10 жіночої статі, віком від 17 до 19 років , здобувачі вищої освіти.

Таблиця 1. Учасники емпіричного дослідження

Стать	Вік			Сума респондентів по статі
	17 років	18 років	19 років	
Жіноча	6	4	0	10
Чоловіча	2	5	3	10
Сума респондентів по рокам	8	9	3	20

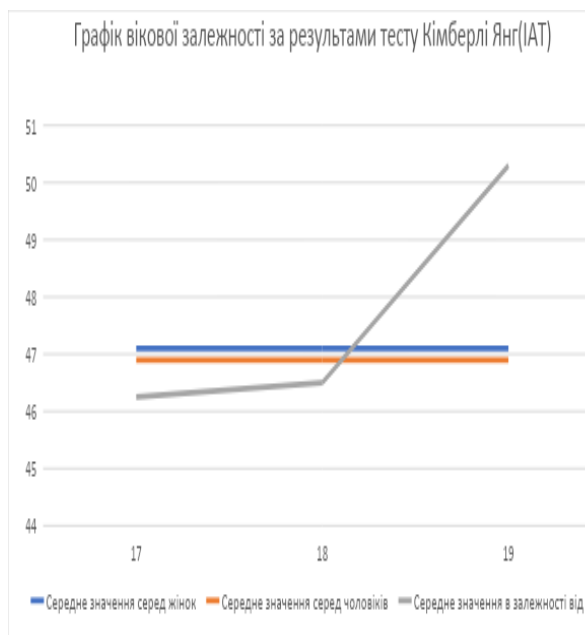

Рис.1 *Графік вікової залежності за результатами тесту Кімберлі Янг(IAT)*

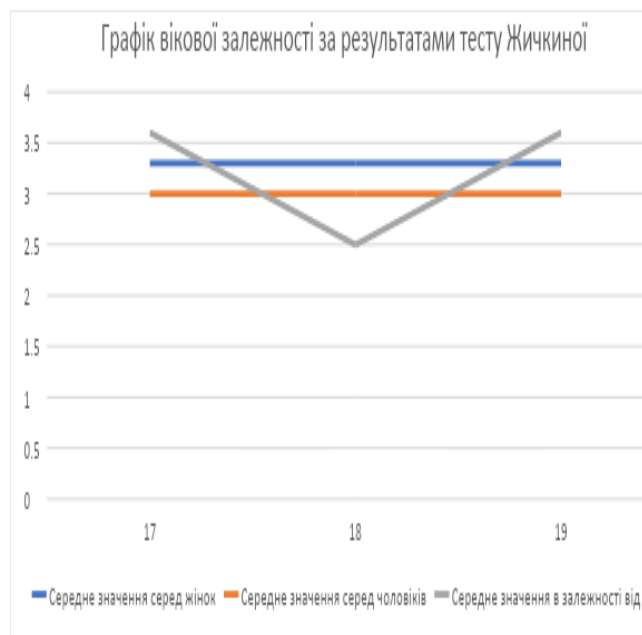

Рис.2 *Графік вікової залежності за результатами Шкали Інтернет - залежності Анастасії Жичкиної*

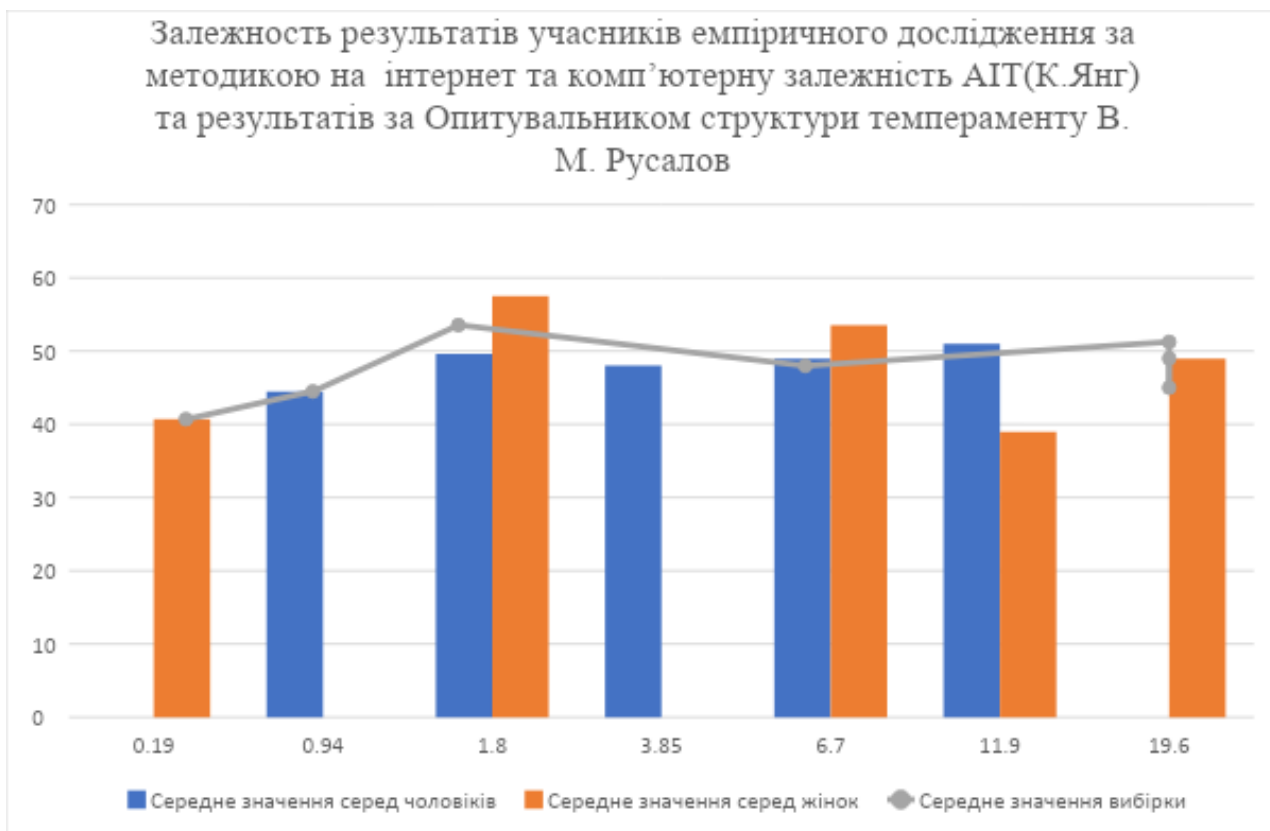

Рис. 3. *Графік залежності результатів учасників емпіричного дослідження за методикою на Інтернет та комп'ютерну залежність АІТ(К.Янг) та результатів за Опитувальником структури темпераменту В. М. Русалов.*

Аналіз емпіричного дослідження в графічному вигляді дозволяє зробити наступні висновки:

1. Існують статеві розбіжності в прояві залежності, а саме - на середньому значенні «1,8» у жіночій вибірці (57,5) та чоловічій (49,6) ми можемо спостерігати гендерну розбіжність майже у 10 балів; на значенні «11,9» у жіночої статі(49) та у чоловічої(51) спостерігається різниця у 3 бали.

Підсумовуючи отримані дані ми можемо стверджувати, що формування комп'ютерної та Інтернет залежностей залежить від розбіжності соціальних та предметних особливостей. Люди у задоволенні потреби міжособистісного спілкування шукають його у Мережі. Це підіймає велику, актуальну на даний час проблему-проблему живої комунікації між людьми .

Висновки. Проблема комп'ютерної та Інтернет залежності є досить новою почала активно розростатися лише у 90-х роках, з масовою появою у людей комп'ютерів та Мережі. Цю тему активно досліджували К.Янг, М. Орзак, М. Гріффітс , І.Є. Гутман Дж. Грохолі С.А. Білозеров, Р.Ф. Теперік і М.А. Жукова. Р.А.

Дослідження Інтернет та комп'ютерної залежності на гендерні особливості зазначають, що гендер впливає лише на форму залежності не впливаючи на показник залежності, емпіричне дослідження підтвердило теоретичні дані. За віковою особливістю даній залежності найчастіше піддаються діти та підлітки, рідше молоді люди та старше покоління.

Завдяки емпіричному дослідженню вдалось виявити ріст комп'ютерної та Інтернет залежності при підвищенні коефіцієнту різниці між соціальністю та предметністю (за В. М. Русаловим). Можна зробити висновок , що залежність від Мережі та комп'ютера має зв'язок з міжособистісними взаєминами та пов'язана з проблемою «живих» відносин та їх якості.